

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka — Godišnja pretplata 50 Din — Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 — Račun poštanske štedionice broj 12.943 — Oglas po ceniku — Rukopisi se ne vraćaju

Ljubljana, 21 decembra 1934

God. V — Broj 52

Pozdravni telegram Saveza SKJ ministru g. Jevtiću

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije uputio je našem ministru spoljnih poslova g. Bogoljubu Jevtiću povodom pobjede naše pravedne stvari u Ženevi pred Društvom naroda čestitku sledećeg sadržaja:

Ministar Bogoljub Jevtić

Beograd

Radujemo se velikom i odličnom Vašem uspehu u borbi za pravdu i čast otadžbine. Pobedniku iskreno čestitamo.

stitamo, tražeći u ovoj pobedi utehe našoj neizmernoj nacionalnoj tuzi, uvek spremni da čuvamo tekovine Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, da čuvamo Jugoslaviju. Mi Sokoli naročito cenimo Vaša nastojanja za očuvanje mira i za veličinu naše Kraljevine. Zdravo!

Za Savez
Sokola Kraljevine Jugoslavije:
Gangl

Pozdravni telegram Saveza SKJ ministru dru Benešu

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije uputio je nadalje sledeći pozdravni telegram i ministru spoljnih poslova Češkoslovačke Republike dru Benešu:

Ministar dr. Beneš

Prag

Čestitamo na velikom uspehu u Ženevi, gde je pobedila pravedna stvar

naše zemlje i našega naroda. Blagodarimo na odličnoj i energičnoj pomoći, koja je ponovni dokaz najvršćih veza među oba bratska naša naroda. Neka živi bratska Češkoslovačka! Zdravo!

Za Savez
Sokola Kraljevine Jugoslavije:
Gangl

Sastanak predsednika župskih otseka za sokolske čete u Mostaru

Dne 28 i 29 o. m. održaće se u Mostaru sastanak svih predsednika župskih otseka za sokolske čete. Tom prilikom će svi sokolski radnici, koji vođe otseke za sokolske čete po župama, pretresti razna pitanja u vezi s radom i razvojem Sokolstva na selu. Ovaj

sastanak udešen je u sedištu Sokolske župe Mostar s razloga, da se braća na licu mesta upoznaju s organizacijom i s načinom rada Sokolske župe Mostar, koja je do sada imala najveći uspeh u organizovanju Sokolstva na selu.

Reforma telesnog vaspitanja u Bugarskoj i osnivanje svedržavne telesno-vaspitne organizacije »Branik«?

Praški večernji list »Narodni Lički Večernjak« donosi u svom broju od 12 o. m. vest, da sofijska vlada proglašava načrt novog zakona o telesnom vaspitanju, prema kome bi telesno vaspitanje imalo da bude usredotočeno u nojoj svedržavnoj organizaciji »Branik«, u koju bi moral da bude učlanjena sva bugarska omladina od 11 do 18 godina. Ova bi organizacija tako imala već u početku 400.000 članova. Nova organizacija imala bi da bude

osnovana prema uzoru italijanske »balile«. Protiv osnivanja ove organizacije, prema ovoj vesti, ustao je Savez bugarskih Junaka, koji traži, da bi sam bio podržavljen i priznat kao vrhovna telovežbačka institucija u zemlji, u koju bi imalo da pristupe i sve ostale organizacije. Traženju Junaka medjunarodno, kaže se, da su se oduprili skoro svi ostali telovežbački i sportski savezi, koji radi toga pripravljaju i jedan memorandum ministarskom savetu.

»Sokolska srca«

Uprava Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije primila je od mnogih bratskih župa, društava i četa dopise, u kojima traže, da im se pošalju za rasprodaju »sokolska srca« za koja vlada veliko zanimanje ne samo u sokolskim, već također i u vanskolskim redovima, a koji svi žele da uzmuh učesnu u ovoj sokolskoj socijalnoj akciji.

Radi toga uprava Saveza SKJ od-

lučila je da poruči i daljnju partiju ovih »sokolskih srca«, koja će se onda staviti na raspolaganje u svrhu prodaje svima bratskim jedinicama, koje su se za to zainteresovale. Stoga je potrebno da sve bratske jedinice, koje su zatražile da im se dostavi još izvesna količina ovih »sokolskih srca«, jave bratskom Savezu točnu količinu, koju žele da im se dostavi.

Našim pretpolatnicima!

Skrećemo pažnju svim našim pretpolatnicima, da ćemo u narednom broju našega lista priložiti čekovne uplatnice, da bi tako uzmogli što pre da

izravnaju svoju zaostalu pretpлатu i da obnove pretplatu za narednu, 1935 godinu.

Uprava sokolskih listova

Katolicizam i Sokolstvo

Praški »Narodni listi« donose u broju od 16 o. m. pod gornjim naslovom članak, koji je napisao dr. Jaroslav Fahoun, a koji, jer se dotiče i nas, prenosimo ovde u celini.

Clanak glasi:

— U septembru ove godine održano je u Petrovaradinu, u Jugoslaviji, veliko sokolsko slavlje. Bilo je to pridrom svećenog otvorenja sokolskog doma i posvete sokolskog barjaka. Jedna od najistaknutijih ličnosti kod ove svećenosti, i u glavni govornik, bio je dr. Akšamović, biskup dakovski. Pred sam čin posvećenja sokolskog barjaka izrekao je dr. Akšamović odličan i značajan govor, koji je bio veliko pod zaštitom sokolske ideje na korist ujedinjene Jugoslavije.

Pre dra Akšamovića na sličan način govorio je o značenju sokolske ideje katolički biskup iz Kotora dr. Učelić — Tice.

Češkoslovački Soko s iznenadnjem čita ove vesti. Sokolstvo je naime jedinstveno tvorevina, kojom provajava jedna te ista ideja i jedan te isti svetovni nazor. I katolička crkva je također jedinstvena tvorevina i ne može se zamisliti, da izjave tako visokih crkvenih dostojanstvenika ne bi izražavale i oficijelno gledište crkve. U čemu je onda uzrok, da je stanovištvo katoličke crkve prema Sokolstvu drugačije u Jugoslaviji, a drugačije u Češkoslovačkoj?

Kakav je odnos Sokolstva prema katolicizmu, izneo je već Tirš u svom članku »O svrsi sokolovanja i o utemeljavanju za njegov uspeh«, koji je objavljen u broju 11 časopisa »Sokol« iz godine 1871. U tom članku piše Tirš, između ostalog:

»Ali i u stvari sokolskoj treba polagati važnost na to, da se za naša društva pridobiže što veći broj pripadnika, jer se inače ne bi mogao da postigne uticaj na televizijski i moralni karakter našeg naroda. Iz ovoga sledi, da iz sokolske stvari treba izdvojiti sve ono, što bi moglo da suži krug njene privlačnosti. A kako što najduđenje želimo, a i želimo moramo, da bi kod nas nastale prave političke stranke i da bi te stranke iskreno i otvoreno u javnom životu zastupale i nastupale za svoja načela, a nikada pak borile se zbog ličnih sporova, tako bi se morali tim najduđenje izjaviti i protiv toga, da bi se i sokolske jedinice opredeljivale za jednu ili drugu stranku i da bi time odbijale od sebe pripadnike protivne stranke. Stoga i u verskim pitanjima kao i u ostalim sličnim stvarima smatramo snošljivošć kao jedino pravilnu. — Iako smatramo pravom a i dužnošću svakog pojedinca da pristupi radikalnoj ili konzervativnoj stranci, da se otvoreno priznaje katoličkom ili evangelikom, ili, ako ni jedno ni drugo ne odgovara njezinom uverenju, da pošteno istupi iz svake vere, ipak ne mislimo, da bi naša društva u tom ili drugom smeru na bilo koji način nastupala demonstrativno, nego u doba, koje će — kako mislimo — uskoro da nastupi, biće im potrebljeno, da izbegavaju sve, što bi se moglo tumačiti kao jasan fakat u jednom ili drugom smislu. Naša stvar nije za stranke, nego je namenjena čitavom narodu, ona ne podleže promenama, kao politički ili verski pogledi, jer je većito istinska i važna i jer stoji u tom značenju reči uživošću nad sporovima jednog doba.«

Tirš dakle smatra i konfesionalna pitanja za pitanja one vrsti, koja ne spadaju u Sokolstvo. »Svakog bratskog pozdravljam u našoj sredini, svakog onog činjeni, koji je Čeh dušom i telom. Verto ovim osnovnim načelima, Sokolstvo se nikada nije interesovalo za versku pripadnost svojih pripadnika, te je u verskim pitanjima ostajalo posve neutralno. Zbog toga (češkoslovačko) Sokolstvo i ne posvećuje svoje barjake.

A ipak se ne može tvrditi, da bi ikada češkoslovačko Sokolstvo bilo pratećo simpatijama od oficijelnih predstavnika katolicizma kod nas, i to zbog toga, pošto katolicizam nije samo verska, nego i svetovna, politička institucija.

Oficijelni predstavnici katolicizam, koji su reprezentovali i kome su davali kod nas pravac pripadnici protučeške visoke hijerarhije, bio je usko povezan s Habsburškom dinastijom i sa svim, što je s njom bilo u vezi. Bio je pomognut feudalizmu, oficijelne austrijske i glavni predstavnik kulturnog reakcionarstva.

Dosao je prevrat i s njim se mnogo i mnogo izmenilo. Ne samo u Jugoslaviji, nego i kod nas. Oficijelni predstavnici katolicizam, koji su predstavljali članove visoke, nečeske hijerarhije, nešta je sam po sebi, a u češkom katolicizmu ispoljili su se sile, koje su bile sakrivene u redovima nižeg klera i katoličkom pučanstvu. Bile su to one iste sile, koje su već pre prevrata vodile češke i slovačke katoličke sveštenike u redove nacionalnih buditelja i narod kultu Svetog Vojtova, kultu koji je bio izričito nacionalan, antiaustrijski.

Ako se je u katoličkim crkvama pevalo »Bože živi, čuvaj Bože...« iz pluća, pevalo je narod od sreća pesmu »Sveti Vojtov, ti vojvodo češke zemlje...«. Oslobođenje češkoslovačkog naroda su jednako pripremali i jednako iskreno pozdravili češkoslovački katolički sveštenici i katolički puk, kao i ostali verni Česi i Slovaci. Danas bi samo usijana glava mogla tvrditi, da češkoslovački katolicizam stoji na strani neprijatelja češkoslovačkog naroda.

Posleratni razvoj pak doneo je sa sobom još i drugu pojedu, koja mogu koga iznenadju. Onaj, koji je očekivao, da će oslobođenje naroda od austrijske vlasti doneti sobom i istapanje naroda iz katoličke crkve, morao se razočarati. Danas više ne može biti reči o tome, da je ogromna većina češkoslovačkog naroda i preko istoričkih reminiscencijski ipak sraslja katolicizmom u jedno. Mistički, obredni i slatki katolicizam bliži je duši vernog Čeha i Slovaka od protestantizma. O ovom sklonosti češke duše prema veri, koja voli obrednost (ceremonijalnost), dokazuje i uspeh narodne češkoslovačke crkve u poređenju s evangeličkom crkvom.

Ako hoćemo, da Tirševi geslo »Ko Čeh — taj Soko«, postane faktom, onda ne smemo izgubiti iz vida ove dve spomenute činjenice.

Stanovištvo Sokolstva prema katolicizmu ostalo je i u novoj državi isto kao i pre. Ono se ne interesuje za versku pripadnost svojih članova i svaki,

bilo to katolik, evangelik ili beskonfesionalac, bratski se prima u sokolske redove, poštovan i cenjen, ako je Čeh ili Slovak dušom i telom. Ovo potonje je jedini uslov.

Izvesti konzekvencije iz ovog stoga sokolskog načela i iz izmenjene pozicije posleratnog češkoslovačkog katolicizma, bio bi velik državnički čin, koji bi ogromnu većinu našeg naroda sazdroj u čvrst i jedinstven temelj egzistencije naše države.

Posledice, koje bi iz ovakvog čina nastale za državu i narod, zaslužuju žrtve i upstike s obe strane. Tako kako je Sokolstvo našlo svoje pozitivno stanovištvo prema svetovlačkoj i čihiro-metodskoj tradiciji, tako bi morao češkoslovački katolicizam da napusti tvrdoglavu protivljenje protiv onih velikana češke istorije, koji nisu zgrešili ništa drugo, nego što su ustali u pravnoj borbi protiv zloporaba od strane crkve u srednjem veku, a koje se ne daju zatajiti. Ali i Sokolstvo mora da prizna i da osudi pogreške, koje su učinjene, ne od njega kao celine, nego od neodgovornih pojedinaca, i to naročito u Slovačkoj.

Pozitivno stanovištvo katolicizma prema jugoslovenskom Sokolstvu dokaz je, da ni Tirševa ideja ni katolička vera nemaju u sebi elemenata, koji bi jedan drugog isključivali. Dokaz je tome i crkveni pogreb osnivača Sokolstva upravo pre pedeset godina. Bilo bi stoga poželjeno, da bi primer Jugoslavije i kod naših merodavnih krugova bio podvrgnut brižnom razmatranju.

Dani sokolskog braćstva u Opavi i Mor. Ostravi

Između češkoslovačkih i jugoslovenskih Sokola već od vajkada postoje najvidnije i najsrdačnije međusobne veze. Ove bratske i tako srdačne veze nisu samo ograničene na Savez SKJ i na ČOS, kao na najviše instanco jugoslovenskog i češkoslovačkog Sokolstva, već su one isto tako tesno i najsrdačnije podržavane i između naših i češkoslovačkih sokolskih župa i društava, a da i ne spominjemo one mnogobrojne veze, kojima su međusobno povezani pojedinci jugoslovenski i češkoslovački Sokoli. Uzajamni rad jugoslovenskog i češkoslovačkog Sokolstva u jednom čitavom nizu dosadanji većih sletova, svesokolskih i pokrajinskih, sudjelovanje na mnogim skupština i sednicama u Pragu, Beogradu i t. d., sve je to doprinelo ovoj danas tako uskoj i upravo nerazdruživoj i najesnijoj bratskoj zajedničkoj saradnji jugoslovenskog i češkoslovačkog Sokolstva.

Takvi bratski odnosi, u kojima živu i oba naroda i njihovo Sokolstvo, razumljivo je da svakom prigodom dolaze do punog izražaja, a pri čemu se vidi, da geslo »Vernost za vernost« nije samo puka reč, već da je ono duboka i neosporna stvarnost. I ova stalna težnja za zajedničkim radom urodila je i mišlju, da se povremeno priređuju i izmenična predavanja, a to u cilju da se neposrednim ličnim dodirom i živom rečju još više prodube i učvrste temelji zajedničkog rada među braćom Čehoslovacima i Jugoslavinama.

I tako je došlo do toga, da su braća i sestre iz Moravske Ostrave, iz mesta koje se nalazi skoro na granici Češkoslovačke, Nemačke i Poljske, povravili prvič zamenjici starčine Savez SKJ br. Gangl da im održi jedno predavanje o razvitku sokolskih misli i Sokolstva u Jugoslaviji. Braći iz Ostrave pridružila su se svojim pozivom i braća iz Opave, grada na nemačkoj granici, a takoder i Brno i Češka Tršćeva, te udaljeni slovački Turčianski Sveti Martin. Na žalost bilo je jedino moguće da brat Gangl održi predavanje samo u Opavi i u Moravskoj Ostravi, središnima češkog nacionallnog života na krajnjoj nemačkoj granici.

Koliko u Opavi, koliko i u Moravskoj Ostravi, brat Gangl je održao predavanje, koje je bilo odlično posređeno s najživljim zanimanjem. Sušretljivošć radio-stanice u Moravskoj Ostravi ovu lepu sokolsku češkoslovačko-jugoslovensku manifestaciju mogli su da prate i slušaju i ostali krajevi na području radio-stanice Košice, Brna, Bratislave i Moravske Ostrave.

Posebne ove krasne manifestacije slovenske slike i bratstva održano je u češkoslovačkom Narodnom domu prijateljsko veće, na kome je isto tako palo mnogo poticajnih reči za daljnji zajednički rad Sokolstva. Susretljivošć opavsko braće, brat Gangl s bratom Švajgarom razgledao je Opavu. Sokolsko društvo u Opavi ima i

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Pregled takmičenja ČOS u g. 1935

Českoslovačko Sokolstvo u narednoj 1935 godini okušaće svoje sile u raznim takmičenjima. U prvom redu načelništvo ČOS priredeće takmičenja za prvenstvo ČOS kao i opće takmičenje nižih odeljenja. Takmičenja za prvenstvo ČOS održaće se 29 i 30 juna u Bratislavi, a takmičenja nižih odeljenja priredeće svoje župe na svome području dne 16. juna. Nadalje će načelništvo prirediti u Pragu takmičenje u petroboju za pojedince i vrste. Dalje su predviđena prvenstvena takmičenja u igrama: odbojci, hazači i tenisu po društima, zatim izbirna takmičenja po župama i pokrajinama te konačno takmičenja za prvenstvo ČOS. U januaru od 24—25 održaće se takmičenja smučara, i to u Banjskoj Bistrici, u Slovačkoj. Pored svih ovih nabrojenih glavnih takmičarskih skupina doći će na red također i sve ostale. Tako će se dne 14. juna održati u Pragu na Vltavi takmičenja u kanoističi i u veslanju, zatim 15. decembra, također u Pragu, borbeno takmičenje, 13 i 14 aprila takmičenje u mačevanju, te septembra takmičenje u hrvanju. Naraštaj takmičića jedino u moravskim župama, dok će češke i slovačke župe svoja takmičenja održati godine 1936.

Podela ČOS na pokrajine

U cilju lakšeg izvadanja tehničkog rada, podređuje ČOS podeljeno je u nekoliko pokrajinskih skupina, od kojih svaka obuhvata 5—9 župa dotičnog kraja. Pored praške župske skupine, koja se sastoji od 5 župa, ČOS imade još i sledeće: jugozapadnu pokrajinu (Pljen), severozapadnu župsku skupinu (Kladno), severoistočnu (Jičin), te istočnu sa središtem u Kolinu. Tako je sva Česka razdeljena na 5 skupina sa 27 župa. Druga pokrajina, Moravsko-sleška, deli se na dve župske skupine: zapadnu, koja ima svoje središte u Brnu, te na istočnu sa središtem u Pršerovu i Prostjejovu. Osmu skupinu pak tvore sve slovačke župe. U Moravskoj ukupno je 16 župa, u Slovačkoj 6, dok za sada izvan skupina ostaju župa u Potkarpatskoj Rusiji, Austrijska župa u Beču i Zagrančna župa.

Nekoliko podataka o telovežbačkom radu u ČOS

Netom objavljena statistika o telovežbačkoj delatnosti ČOS za god. 1932 daje nam jasan pregled svega toga ogromnog rada, koji provodi Sokolstvo u godine u godinu za kolektivno podignuće telesnog zdravlja naroda. Iz nekoliko brojaka, koje ćemo ovde navesti, vidimo da su se sokolskim vaspitanjem na teritoriju Českoslovačke Republike bavile 437.572 osobe, dokle skoro pola miliona. Od ovog broja bilo je vežbača 65.871, vežbačica 47.875, naraštaja muškog 30.979, naraštaja ženskog 28.152, muške dece 123.099 i ženske dece 141.878. Pored toga prednjački zbor brojio je 7.929 prednjači i 5.327 prednjačice. U jednom društvu bilo je poprečno upisanih 21.5 vežbača, 17.8 vežbačica, 12.5 naraštajaca, 11.9 naraštajki, 41.4 muške i 49.1 ženske dece, t. j. ukupno 140.4 vežbača. Kako je ČOS imala na koncu 1932 godine 3.157 društava i otseka biće stoga vredno spomenuti, kako je i podeljena telovežbačka delatnost na pojedine telovežbačke kategorije. Prema tome vidi se, da su članovi vežbali 3.064 jedinice, članice u 2.692, muški naraštaj u 2.458, ženski naraštaj u 2.371, muška deca u 2.972 i ženska deca u 2.891. Uopće nije se vežbalo u 40 jedinica. Poset telovežbe kroz celu godinu zabeležio je za sve vežbačke kategorije 18.150.000, od kojih broja otpada okruglo na decu 10.7 milijuna, na naraštaj 2.5 milijuna, te na članstvo 4.9 milijuna. Telovežbačkih satova bilo je ukupno 1.054.616.

Ove brojke jasno dokazuju ogroman telovežbački rad u českoslovačkom Sokolstvu.

Pokrajinski slet 1935 u Taboru

Praška župska skupina, pod koju potпадaju župe: Barakova, Klanicka, Jungmanova, Srednjočeška, Podbelogorska, Praška i Žižkova, priredeće naredne godine u danima 29 i 30. juna svoj omladinski te u danima 5, 6 i 7. jula svoj članski pokrajinski slet u starodrevnoj husitskoj tvrđavi Tabor. Učešće na tome sletu obećale su također i susedne župe: Husova i Jeronimova. Pripreme za ovaj slet već su počele. Tehnički organi već su za ovaj slet iz-

dali i posebne vežbe za decu, naraštaj, članove i članice, te za stariju braću. Spomenemo li da će na ovom pokrajinskom sletu biti zastupane skoro najjače župe ČOS, stalno je onda, da će ovaj slet po svojoj snazi premašiti mnogi praški svesokolski slet pre rata. Pomenute župe, koje će učestvovati ovome sletu, imaju ukupno 412 društava i otseka sa skoro 70.000 pripadnika, od kojih 12.000 vežbača, 10.000 vežbačica, 5.000 muškog i 5.000 ženskog naraštaja, te 24.000 muške i 27.000 ženske dece. Tehničko vodstvo sleta u rukama je brata Bogumila Havla, načelnika Barakove župe, koji će voditi mušku odeljenja, dok će ženska odeljenja voditi s. Boučkova.

Propagandistički put počasnosti ČOS br. dr. Jurja Slavika po Severnoj Americi

Počasnosta ČOS br. dr. Jurja Slavika održao je na svom propagandističkom putu po Severnoj Americi ukupno 25 sokolskih i patriotskih predavanja, kojima je prisustvovao na desetke tisuća njegovih sunarodnjaka. Glavna svrha ovih predavanja br. dr. Slavika bila je da obavestí svoje zemljake s one strane oceana o stanju Slovaka u staroj oslobođenoj domovini, u čemu je odlično uspeo i tako preprečio separatističko rovarenje nekih elemenata, koji još nikako ne mogu da se sprijatelje s današnjim stanjem u Českoslovačkoj Republici. Osim toga, br. dr. Slavik kao sokolski prvak medu Slovacima u domovini svojim predavanjima medu slovačkim Sokolima u Americi dao je novih pobuda za daljnji sokolski rad u Americi, gde slovački Sokoli imaju svoju posebnu sokolsku organizaciju. Svi rodoljubni slovački listovi u Americi, pozdravljajući najsrdaćnije misiju brata dr. Slavika, izrazuju želju, da bi ih ponovno poseću, naglašujući važnost ovakvih poseta braće iz stare domovine onima u novom kraju.

Gospodarska kriza i gradnja vežbaonica u ČSR

Gospodarska kriza, koja vlada već više godina, izgleda, da nije imala veću uplju na gradnju sokolskih domova u Českoslovačkoj Republici. I ove godine, naime, bilo je tamo otvoreno više desetaka novih sokolskih domova, od kojih su nekoj zaista uzorni. Tako su društva Vršovice i Višegrad u Pragu otvorila krasne i silno prostrane vežbaonice, koje pretstavljaju idealni model vežbaonice za sokolski rad. Za drugu godinu opet odlučilo se da više većih društava da podignu svoje domove. Medu prvima je u ovome pogledu sokolsko društvo ono na Vinogradima u Pragu, koje je u tu svrhu nabavilo zemljište u veličini od oko 20.000 m², na kome će podignuti svoj sokol dom. Za kratko vreme društvo će raspisati i natečaj za izradu načrta. I Sokolsko društvo Smidov I također se priprema na gradnju novog doma, jer sadanji, u kome su se odgojile generacije sokolskih radnika, više ne zadovoljava. Svoj dom počeće graditi također i društvo Pršerovo, središte istočno moravskih sokolskih župa. Pored pomenutih društava, bave se mišlju da podigne svoje domove i društva Prag IV na Hradčanima, Prag III na Maloj Strani, dalje Sokol u Budjejovicama, Kraljevu Mestecu, Litovelju i u još mnogim drugim mestima.

Borjno stanje poljskog Sokolstva

Poljska sokolska organizacija je po broju sokolskih pripadnika na trećem mestu u slovenskom Sokolstvu. Prema statističkim podacima poljskog Sokolstva, koji se odnose samo na članstvo i naraštaj, jer se deca u toj statistici ne spominju, a prema čemu izgleda, da telovežbu dece gaji samo jedan mali broj jedinica, opaža se, da broj članstva niti raste niti nazaduje. Poljska sokolska organizacija broji vrlo malo naraštaja, naime 7.464 naraštajca i 3.436 naraštajki. Poljski sokolski savez tvori 888 društava, koja su organizovana u 65 okružja, odnosno preko ovih u 6 župa, ili tačnije rečeno, u pokrajinske skupine, i to: u krakovsku, malopoljsku, pomorsku, velikopoljsku sa sedištem u Lavovu, mazovjetsku, i u Varšavi te šlesku sa sedištem u Katovicama. Članstva sve jedinice imaju 43.339 muškog, te 10.181 ženskog, dokle ukupno 53.520. Od ovih vežba 32% članova i 47% članica.

(Nastavak s 1 stranice.)

Brat Gangl pregledao je u izuzoru višu Masarykovu ekonomsku školu, gde ga je pozdravio sav profesorski zbor zajedno sa svim pitomcima. Kako u Opavu postoji i češka porodična škola za vaspitanje domaćica, a koja je jedna od najboljih svoje vrsti u Republici, to su braća iz Opave i ovu školu pokazali svojoj jugoslovenskoj braći.

Iz gospoljive Opave, gde se je osećao kao kod svoje rođene braće,

veliko mnoštvo rodoljubnog građanstva, koje je neprestano odusevljeno klicalo »Na zdarje!» Zdravo! »Živeo!« Na pozdrav župskog starešine br. Součeka, predstavnika Sokola I u Moravskoj Ostravi, brata dr. Šavrde, predsednika Češkoslovačke jugoslovenske lige brata Havlička br. Gangl je otpozdravio najsrdaćnije.

Ogromna nova sokolana Sokola I u Moravskoj Ostravi bila je mnogo pre 20 časova dupkom puna članstva svih mesnih sokolskih društava. Kao i velika dvorana, tako i predvorje i svi hodnici, sve je vrvilo od braće i sestara, koji su došli da čuju pravaka jugoslovenskog Sokolstva. I sve je već bilo pripremljeno i zvučnici namešteni po svim većim prostorijama sokolane i izvan nje na ulici, da tako mogu i oni čuti i pratiti ovu manifestaciju, koju nisu mogli dobiti mesta. Posle krasno otpevanog jednog uvodnog komada, koji je otpevao župski pevački zbor, pozdravio je jugoslovensku braću župski starešina br. Souček už odusevljeno klicanje svih prisutnih. Za njim je odmah započeo svoj govor br. Gangl, koji je bio često puta prekidan gromkim poklicima i odobravanjem.

Posle govora brata Gangla nastavio je pevački zbor svoj koncertni program. Nakon tog pozdravio je prisutne s nekoliko reči od strane jugoslovenskih Sokola i br. Švajgar, a zatim je govorio župski tajnik i član predsedništva ČOS br. Josip Hrbáč, koji je u svom govoru odao poštu blaženopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju i nazdravio mladom jugoslovenskom Kralju Petru II kao i jugoslovenskom prijateljstvu i bratstvu, prekušanom u dobru i u zlu.

Ova krasna manifestacija u Moravskoj Ostravi održana je pod gesmom »Čuvajte Jugoslaviju — mi smo s vama!« Čitav grad, najveći uglenokopni revir Českoslovačke i sedište najveće evropske železare u Vítovcima, bio je tih dana pod silnim uticima slovenskog bratstva. Jugoslovenska braća bili su predmet naročite pažnje i posvuda najsrdaćnije susretana i primana, tako i od strane predsednika gradske opštine, državnog poslanika u českoslovačkoj narodnoj skupštini g. Prokeša, nadalje su bili pozvani da razgledaju ogromnu električnu centralu výtovcih železara, umetničku izložbu, ogroman bioskop Sokolskog društva Moravska Ostrava I, novu i staru sokoliju istog društva, Sokolski dom u Orlovu, sedištu župe Tješinske, gde je pre svetskog rata delovao načelnik Jan Čapek, organizator českoslovačkih legija u italijanskoj vojsci. Obišli su također i sav kompleks rudnika kamenog uglja, najbolje u srednjoj Evropi. Baš u ovom ogromnom reviru najviše se oseća teška gospodarska kriza, nezaposlenost, uglenjena i industrijskih radnika uopće.

Posle sređačnog oproštaja od nade sive gospoljivih Ostravčana br. Gangl u pratnji br. Švajgara oputovao je u Prag na skupštinu ČOS kao predstavnik Saveza SKJ — v.

Sokolska radio-predavanja

RADIO STANICA BEOGRAD

Dne 27 decembra predaje brat Stanislav Miloš, Veliki Bečkerek-Matica, o temi: »Narodna pesma i Sokolstvo« (Večernje).

Dne 2 januara predaje brat Hočevan Cyril, Maribor, o temi: »Sokolstvo i smučarstvo« (Večernje).

Dne 6 januara predavače s. Grbić Smilka, Ruma, o temi: »Bol naroda« i brat A. Očenački, Prag, o temi: »Aleksandar I — pobornik sokolske misli« (popodnevno).

Dne 10. januara pročitače se predavaju: »Njegove to su reči, sabrane reči blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, izgovorene u značajnim trenutcima našeg narodnog i sokolskog života« (večernje).

Dne 17. januara predaje brat Ante Tadić, Subotica, o temi: »Zadatak Sokola u slovenskim narodima« (večernje).

Dne 20. januara predaje brat Mražević Dura, Negotin, o temi: »Sokolstvo je najbolja škola rada« (popodnevno).

Dne 24. januara predaje brat Tabaković dr. Aleksandar, N. Sad, o temi: »Sokolstvo i država« (večernje).

U buduće večernja predavanja preko Beogradske radiostanice održavaju se svakog četvrtka od 18.55 do 19.15 časova, a ne kao ranije od 19.10 do 19.30.

Popodnevna predavanja i nadalje će se održavati svake prve i treće nedelje u mesecu od 15.15 do 15.30 časova,

RADIO STANICA LJUBLJANA

Sledeća sokolska radio-predavanja održavaju se preko radiostanice Ljubljane.

Dne 28. decembra predaje brat Janez Poharc, predsednik ŽPO Ljubljana, o temi: »Zadatač našeg Sokolstva uveč Nove godine«.

Sokolska predavanja putem Radiostanice Ljubljana održavaju se svakog petka od 18.40—19. časova.

IZ TELOVEŽBAČKOG SVETA

KRIZA U REDOVIMA BELGIJSKIH GIMNASTA

Nacionalni sporovi između Valonaca i Flamanaca, kao i strančarski sporovi, počeli su sada da utiču i na Kraljevski belgijski gimnastički savez, u čijim je redovima članstvo izblato teška kriza. Velik broj članstva prešao je u nove plemenske, verske ili staleške telovežbačke organizacije, od kojih su neke već postoje, a neke su sada osnovane. Naročito su agilni katolički gimnasti, koji uživaju potporu ne samo unutar granica Belgije nego i izvana, osobito od katoličkih krugova Francuske. Ove godine održana je 28. svetčana skupština Kr. belgijskog gimnastičkog saveza, kojom su učestvovali pored katoličkih gimnasta Francuske, Italije i Luksemburga još i poljski Sokoli iz Francuske, koji su bili dočekani s naročitim pažnjom. Prilikom ove skupštine održane su i telovežbačke svečanosti, na kojima su se osobito svidele vežbe podmlatka poljskih Sokola.

BRIGA ZA TELESNO VASPITANJE U DANSKOJ

Za školovanje i uzgoj učitelja telovežbi i prednjaka telovežbačkih i sportskih društava brine se u Danskoj državi zavod za telesno vaspitanje u Kodanju, prestonici Danske. Ovaj zavod, nazvan »Det civile gymnastiske institut«, osnovan 1918. god., spada među najstarija učilišta za telesno vaspitanje u Evropi. U početku je bio u privatnoj vlasništvu, a danas je u vlasništvu države. Ima 1000 učenika, a učilište je pod vlasništvom direktora Legroa, odgovarajućeg za telovežbački sportski sistem, ali se danas primenjuju i drugi, moderniji sistemi. Na ovom zavodu radili su mnogi čuveni stručnjaci, među kojima valja spomenuti bivši direktor i sadašnji generalni inspektor fizičkog vaspitanja K. A. Knudsen, koji veoma ceni i sokolski telovežbeni sustav. Ovaj zavod vodi danas poznati danski lekar dr. J. Linhard. Školovanje u ovom zavodu traje dve godine, a pored redovitog školovanja pripadaju se još i kraci kursevi, i to: jednogodišnji za učitelje osnovnih škola, jednomesечni za prednike te jednodeljni specijalni kursevi za plivanje, smuč

sikona u formatu Larusovog leksikona. Do sada braća Bugari nisu imali još svoju potpunu enciklopediju, jer Kasarovova enciklopedija nije mogla da zadovolji. Pri sastavljanju i pisanju ovog novog ogromnog dela saradivali su najčuvenciji bugarski pisci i publiciste te naučenjaci, a redakciju ovog temelj-dela bugarske literature, koje će dobro služiti i nama Jugoslovenima, preuzeuli su Nikola Dančov i Ivan Dančov.

Razne kulturne vesti. Ovogodišnja Nobelova nagrada za mir pododeljena je Arturu Hendersonu, predsedniku konferencije za razoružanje, poznatom engleskom političaru, koji pripada radničkoj partiji. Henderson se rodio godine 1863 u Glasgovu i već mlađ postao je jedan od glavnih voda radničke partije. Za vreme rata njegovo ime progulo se po prvi put u međunarodnoj politici, kada je postao član Askvitove te kasnije Lojd-Džordževke vlade. Istu nagradu za godinu 1933 ove godine, jer lana nije bila pododeljena, dobio je takoder Englez, i to Ser Norman An-

SOKOLSKI GLASNIK

kola tudi gasilska četa, številno njih članstvo v civilu z znaki in v krojih, narodna šola z vsem učiteljstvom ter ostalo občinstvo.

Po končani svečani maši je narodna šola pripravila svojo proslavo v prostorijah tukajšnje šole, ki so jo posetili zastopniki in članstvo gornjih dveh društva ter ostalo občinstvo. V uvodnih besedah je zgodovinski pomem velikega praznika — odetege v vespolščino narodno žalost — ter veličino Viteškega kralja orisal šolski upravitelj br. Drago Majer; deca pa je podala nekaj ljubkih deklamacij. Najgloblje in načajače pa je izvenel dramski nastop šolske dece v sliki »Prvi decembri«.

Poleg oficilne šolske proslave Prvega decembra pa je tudi Sokolsko društvo Rimske Toplice-Šmarjeta predilo v dvorani hotela »Nova Pošta« svečano sejo in skromno ter dostojo akademijo nižjih oddelkov: moške in ženske dece, moškega in ženskega načrščaja.

Svečani seji, na kateri je bila zbrana vsa uprava in skoro vse članstvo Sokola razen službeno zadržanih, ter številna ostala pubika, ki je dvorano napolnila do zadnjega kotička, je predsedoval društveni starešina br. Vedenjak Maks, ki je v svojih uvodnih besedah orisal pomen tega dne ter se skupno z upravo in navzočimi poklonil nesmrtnemu spominu Mrtvega Kralja. V recitacijah in deklamacijah je nastopila izključno le sokolska deca in načrščaj. Poslanico savezne uprave za Prvi decembri pa je v imenu celokupne uprave prečital br. Lev Tičar.

Zatem se je izvršila svečana zaprisega mlademu in ljubljenu Kralju Nj. Vel. Petru II., ki so jo položili vsi navzoči člani in članice.

Dvorana je bila okrašena z zelenjem in belim cvetjem.

Moška in ženska deca, ki jo je vodila s. Bogdana Majerjeva, ženski načrščaj (s. Rozi Gallofova) in moški načrščaj (br. Tone Novak) so nastopili v lepih, dostenjih in času narodnih žalosti primernih nastopih in jih je tudi pubika sprejela z zadovoljstvom.

V splošnem smemo trditi, da so to leto praznik narodnega Ujedinjenja proslavile Rimske Toplice zelo dostenjno.

L. T.

RIMSKE TOPLICE. — Sokolsko gledališče. V nedeljo 2. decembra je Sokolsko društvo Rimske Toplice-Šmarjeta otvorilo gledališko sezono z uspešno dramo v treh dejanjih — »Spavaj moja deklica...«

Predstava je bila prav dobra. Scenerija je bila lepa, dasi preprosta in odersko praktična. Tudi razsvetljjava je ustrezala svojemu namenu; le blisk je bil premočan.

V splošnem je bila drama v podajanju prav dobra, nje tempo pravilen, razpletljiv pa neprisiljen in logičen.

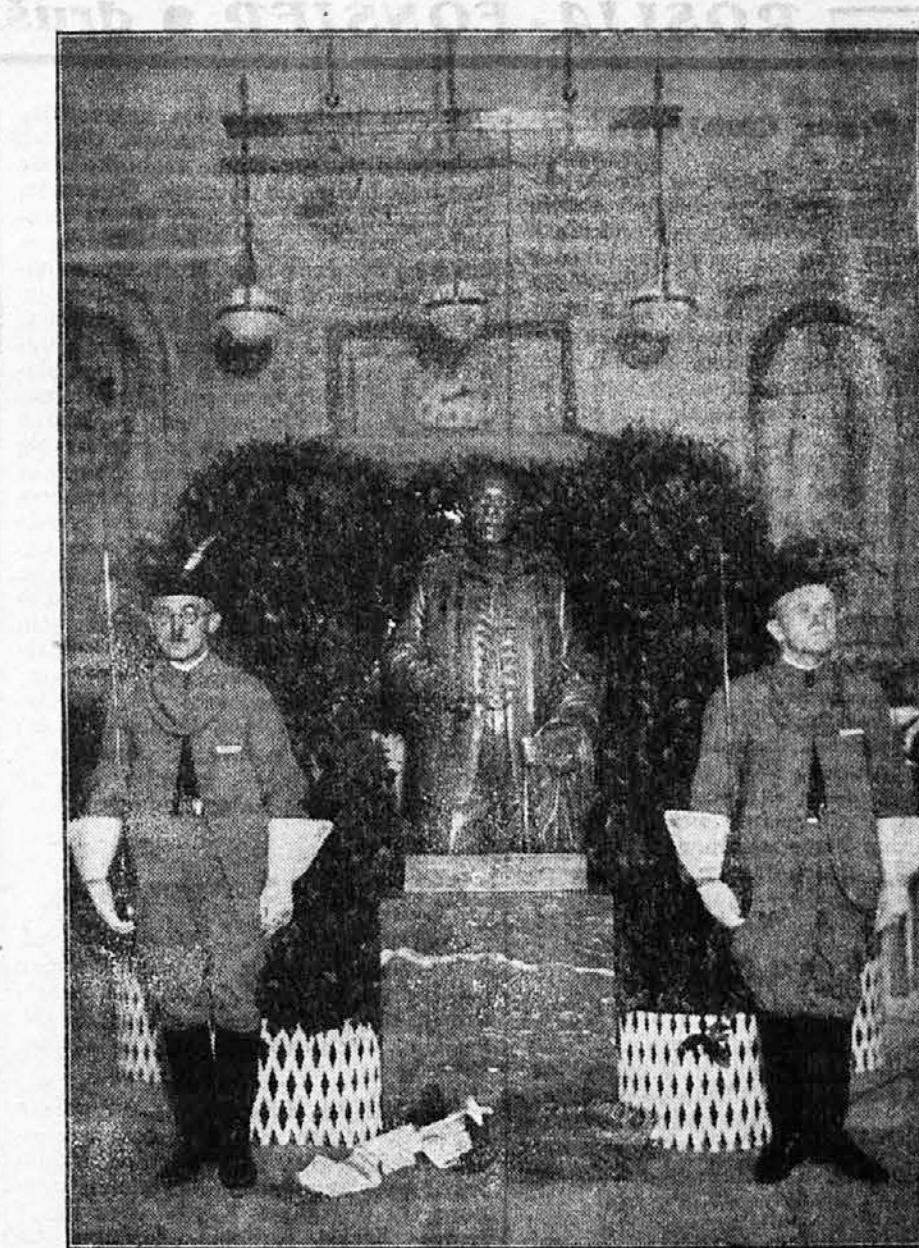
Zupa Čefinje

KRTOLI. — Proslava Prvog decembra. Naša četa proslavila je ovogodišnji Prvi decembra dostenjno i u znaku duboke žalosti za blagopokojnim Viteškim Kraljem Ujediniteljem.

Posle održanih blagodarenja u rimokatoličkoj i pravoslavnoj crkvi, starešina čete brat Mihailo Barbić, paroh, podužim i dirljivim govorom otvorio je svečanu sednico u ukrašenoj dvorani mesne osnovne škole. Sednici su prisustvovali predstavnici mesnih, vojnih i civilnih vlasti i nacionalnih organizacija te mnoštvo sveta. Svi članovi položili su zavet vernosti Nj. Vel. Kralju Petru II.

TIVAT. — Proslava Prvog decembra. Sokolsko društvo Tivat proslavilo je ovogodišnji Prvi decembra svečano. Več rano sv. domovi in nadležna bili su okičeni s državnim zastavama spuštenimi na pola kopljja. Sokoli uniformisani v svečano ruho od najmanj do najstarijeg, s crnim florom oko ruke, nisu ispoljavali onu radost kao prošlih godina. Oscéali su, da ove godine medu njima nema Največeg i Prvog Sokola Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Ali Kralj nije mrtav. Sokoli, noseći urezanu u svom srcu zakletvu Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra »Čuvajte Jugoslaviju«, slegli su se do jednog, da se zavetuju na amanet blaženopočivšeg Kralja Aleksandra »Čuvajte Jugoslaviju« i na vernost Nj. Vel. Kralju Petru II.

Pre podne u 9 sati održano je blagodarenje u mesnoj crkvi sv. Antona. Sokoli v svečanim odoroma s crnim florom, krenuli su v povoreci na blagodarenje. Posle blagodarenja u 10.30 sati održana je svečana sednica v domu Jadranske straže. Velika dvorana doma Jadranske straže bila je dupkom puna. Pre početka sednice Pevačko društvo »Jadrane« otpevalo je Sokolski pozdrav. Pri otvarjanju sednice starešina društva brat Les pozvao je prisutne, da odaju poštu blaženopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju, što prisutni ustajanjem prihvataju v kliku »Slava Kralju Ujedinitelju!«. Posle se prešlo na pojedino tačke dnevnog reda, koje su izvedene v savršenom redu. Govor starešine brata Lesa o dužnostima Sokola posle marseljske tragedije i amanetu Viteškog Kralja »Čuvajte Jugoslaviju« popračen je s velikom pažnjom. Čitanje poslanice Saveza Sokola popraćeno je često putem sa »Slava Viteškom Kra-

S otvorenja Muzeja br. K. Vanjička u Tirševom domu u Pragu dne 8 o. m.

Iju Aleksandru Ujedinitelju« i klicanjem Mladom Kralju Petru II.

Najsvetnejši momenat sednice bio je polaganje zaveta na vernošč Kralju Petru II., gde su sv. prisutni, dignute desnice, glasno izgovarali zavetne reči, a zastavnik brat Krsto Fažo držao je ponosno zaveta sa stražom Sokola. Sa sednice je otkoran Dvorskoi kancelariji pozdravni brzojav.

Program je bio ispunjen s nekoliko recitacija, muzičkih in pevačkih komada. Naročito lepo je izveo Betovnov »Pomorski marš« orkestar Kr. mornarice. Pevačko društvo »Jadrane« otpevalo je precizno i s puno uvežbanosti pesme: »Jugoslavija«, »Sokolski pozdrave« i »Državnu himnu«. Kao završna tačka programa otsvirana je slovenska himna »Oj Sloveni«. Posle svečane sednice svaki član je položio i pismeni zavet. Ceo tok sednice, pod pretežanjem brata starešine Franje Lese, izveden je u savršenom redu.

Zupa Karlovac

OGULIN. — Proslava Prvog decembra. Na dan proslave Ujedinjenja priredilo je Sokolsko društvo u Ogulinu svečano proslavu v smislu uputa Sokolskog saveza.

Na proslavi odana je dostojna pošta seni blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Ujedno su sv. članovi Sokolskog društva Ogulin položili zavet vernosti o odanosti Nj. Vel. Kralju Petru II.

Proslava je održana na tih način i u dubokoj tuži v prostorijama kina Edison, koji je bio za tu svečanost naročito dekoriran. Nakon što je pevački zbor Sokolskog društva otpevalo »Sokolski pozdrave« ustaje starešina brat Bosnić Vlad, koji u največji tišini govori zanosno o našem Velikem Kralju Ujedinitelju, o Njegovim vrlinama, o Njegovoj velikoj ljubavi za narod in odabičinu. Iznosi nadčovečanske napore našeg naroda v borbi za slobodu i samostalnost. Govori o »Prvom decembri«, kao o najsvetijem datumu naše historije. Kaže, da ga Sokoli slave kao simbol jedinstva, bratstva, sloge i ljubavi. Kad je starešina spomenuo ime blagopokojnog Kralja dvoranom je odjeknuo tužan poklik: Slava Mu!

Na koncu svog govorja kaže brat Bosnić, da će Sokoli zbjeni v guste redove, ponosni na svoj uzvišeni cilj i svesni svoje patriotske dužnosti, produžiti putem, koji je označio Kralj Ujedinitelj i da će uvek biti pripravljen da štiti svoje živote za svog mladog Kralja Petru II i svoju mišljedžbinu Jugoslavije. Snažne in odlučne reči starešine brata Bosnića učinile su na sv. braču najdublji utisak.

Zatim je naraštajec Bem Dragutin recitovao pesmu: Naš Mrtvi Kralj, tajnik brat Sarapa Dušan pročitao je poslanicu v potstarešine Saveza brata E. Gangla; naraštajka Mužnič Milka deklamovala je pesmu: Mladome Kralju.

Nakon toga pozvao je starešina prisutnega brača i sestre da polože zavet Nj. Vel. Kralju Petru II, što su si s najvećim oduševljenjem učinili.

Posle položenog zaveta otpovedana je himna.

Mr.

PLASKI. — Idejna škola. U mesecu novembru održana je idejna škola u kojoj su članovi prosvetnog odbora 18 i 25 održali članstvu predavanja. 18. novembra održao je brat F. Vaupotić predavanje: »Važnost i značenje Sokolstva u našem narodnem životu« i »Telesno vežbanje je osnova sokolskog ugojnog rada«. 25. novembra govorila je sestra R. Mihelić: »Putevi i ciljevi«, sestra Z. Ljubibratović: »Istorijska Sokolstva« i brat G. R. Grba: »Dužnosti i prava članstva«.

Zupa Kragujevac

SENJSKI RUDNIK. — Proslava Prvog decembra. I Sok. društvo u Senji. Rudniku održalo je svojo slavu na dan Ujedinjenja. Oko 9 časova formirala se povorka napred Udrženje Četnika pa deca, Sokoli članovi, naraštaj i ostalo građanstvo, ite se korporativno pošlo v crkvu, gde je nakon službe Božje održano blagodarenje.

Nakon blagodarenja cela se povorka vratila v školu, gde je održana v skromnih granicama proslava Ujedinjenja i polaganje zaveta Nj. Vel. Kralju Petru II.

Svečanu je sednicu s nekoliko reči otvorio brat starešina inž. Ivan Grebenšek, direktor rudnika. Pozvao je prisutne da s njim zajedno kliknu v spomen blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja: »Slava Mu!« — Po završetku njegovih reči deklamovala je mala sestra Jelica Klobočarević »Svome Mrtvom Kralju«. Brat prosvetar Aleksandar Milojević pročitao je poslanicu te nakon pročitanja iste pozvao je brat starešina sve prisutne, da polože zavet na vernost Nj. Vel. Kralju Petru II.

Svečanu je sednicu s nekoliko reči otvorio brat starešina inž. Ivan Grebenšek, direktor rudnika. Pozvao je prisutne da s njim zajedno kliknu v spomen blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja: »Slava Mu!« — Po završetku njegovih reči deklamovala je mala sestra Jelica Klobočarević »Svome Mrtvom Kralju«. Brat prosvetar Aleksandar Milojević pročitao je poslanicu te nakon pročitanja iste pozvao je brat starešina sve prisutne, da polože zavet na vernost Nj. Vel. Kralju Petru II.

Album

s 60 slik s pogrebni svečanosti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. — Naj-

elegantnije i tehnički dotorano izdanje. —

Cena Din 100.—

Narudžbe prima

Jugoslovenska sokolska matica, Ljubljana, Narodni dom

Treći opšti župski prosvetni tečaj, održan u Beogradu od 12—18 novembra

jivočić; Sokolski sustav telovežbe, dr. Atanacković; Muzika u Sokolstvu, Mihir Sinobad; Administracija, statistika, Strahinja Damjanović; Socijalno stvaranje u Sokolstvu i sokolske prirede, Stevan Žakula; Sokolstvo na selu, D. Paunković; Sok. prosvetni rad na selu, Rad. Radulović; Organizacija sok. rada na selu, dr. Niko Kalodera; Sok. — škola, Predrag Karalić; Sokolstvo i ostale nar.-prosv. ustanove, dr. Mih. Gradojević; Slovensko Sokolstvo, Zorka Vojnović; Sokolstvo i žena, Branko Polić; Visoke škole za tel. kulturnu v Belišči i Varsavji, dr. M. Stevanović; Higijena, Milorad Simović; Jugoslovenska ideologija, Miloš Stanojević; Besedništvo (2časa), dr. Ilija Jelić; Sokolstvo i trezvenost, Mirko Skovran; Tečaj je održan u Sokolskom domu Beograd III. Slušaoci su posetili sokolane Beograd-Maticu i Beograd I i Narodno pozorište.

Organizacija tečaja i vodstvo bilo je povrreno bratu Bogdanu Spernjaku, prosvetniku.

Tečaj su posetili braća Gangl i starešina župe Br. Živković, mnogi predavači, članovi uprave beogradskih društava.

Među tečajcima i predavačima vodila je bratska i sestrinska ljubav i potpuna harmonija. Uobičajeno oproštajno veče ovom prilikom nije održano zbog opštne narodne žalosti.

Završen je još jedan veliki posao koji je uloženo mnogo truda i potrošnosti, ljkavljivi i istrajnosti. Dobro smišljen plan mora da pokaže i dobar rezultat. Razumno sastavljen program tečaja, odziv najboljih predavača, obezbeden stan, hrana i prostorje za predavanja, urednost posete i razvijena svest slušača — mora da urodi plodom. Potpuni uspeh tečaja pokazće se tek kada sv. slušaoci budu sproveli u delo ono što im je na tečaju predavan. S tečajem smo potpuno zadovoljni. B. S.

Zupa Celje

RIMSKIE TOPLICE. — Proslava Prvega decembra. Rimske Toplice so proslavile v najdostojnejši obliki. Tu di Rimske Toplice je bil to praznik, kdo smo ga proslavili s tem, da smo se ob spominu na Nemštnega Kralja

Aleksandra I. ponovno poklonili Njega veličini, delom Njegovim in ko smo prečetli najgloblje zavesti, da hočemo slediti željam in vzorom Viteškoga Ujedinitelja-Mučenika, prigledi zvestobo u udanost Nj. Vel. Kralju Petru II. in veliki majki Jugoslaviji.

Svečano službe božje so se ta dan udeležila vsa naša društva poleg So-

kolstva i savremeni zadaci Sokolstva, dr. Vladimirov Belajčić: Kulturna orijentacija Sokolstva i Staranje o novom članstvu, dr. Aleks. Tabakov: Sok. i država, Dragutin Živanović: Sok. i

ROSJAVA - FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

Župa Ljubljana

MENGEŠ. — Proslava Prvog decembra. Članstvo se je zbralilo v krovih ob pol osemih v domu in odkorakalo k službi božji, nato se pa vrnilo takoj v telovadnico. Najprej se je vršila šolska proslava, ki ji je tudi članstvo prisostovalo. Oder in dyorano smo za naš največji praznik okusili, kot ob priliki komemoracije. Ob kipu blagopokojnega Kralja je stala tudi straža z golima sabljama. Točno ob devetih je v celoti začel izvajati program, ki je obsegal vse predpisane točke. Sodelovalo je tudi Pevsko društvo Menges in zapelo pesmi »Jugoslavije« in »Hej trubaču«. Dvorana je bila polno zasedena in je od članstva manjkalo le nekaj brezbržnikov, ki itak nikoli ne plačujejo članarina in so le v breme društva ter se jih bo črtao iz članstva. Prisego je položilo % članstva, ves načršaj in vsa deca. Ob sklepu proslave je predlagal br. starosta, da se v spomin na črno leto 1934, vsadi na telovadničku spominska »kraljeva lipa«, kar se je zgodilo s posebno prireditvijo na rojstni dan blagopokojnega kralja Mučenika 17. decembra ob priliki sokolskega posta.

Župa Mostar

TREBINJE. — Proslava Prvog decembra. Nakon blagodarenja u ovd. bogomoljama, održana je, u besprekorno dekorisanoj sali Oficirskoga doma, svečana, skromna, ali dirljiva i bolna sokolska sedница. Sednicu je, u prisustvu vojnih i civilnih vlasti, te velikog broja građana otvorio star. društva br. Pero Bubalo.

Posebno ovoga brat Hujdur izrecito je »Umro je Veliki Kralj« od V. Ilića, nakon čega je pevačka sekacija uspešno izvela svoj program.

Posebne podne održana je dečija akademija, kojoj su prisustvovali učenici ovd. gimnazije i osnovnih škola. Akademiju je otvorio profesor brat Simeun Nikčević, prosvetar, koji je održao veoma jezgrovit predavanje o Prvom decembru, blaženopočivšem Kralju Aleksandru I i o Kralju Petru II.

Župa Niš

NIŠ. — Proslava Prvog decembra. Prema izdatom uputstvima Saveza SKJ Sokolska župa Niš u zajednici sa Sokolskim društvom Niš, proslavila je ove godine Prvi decembar u manjem obimu nego obično.

Ovogodišnja proslava Prvog decembra bila je sva posvećena odavanju pošte senji blaženopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju i izraza vernosti Mladome Kralju Petru II.

Pre podne celokupno članstvo župe i društva otišlo je do ovdajnjeg groblja, gde se je održao pomen umrlih članovima, dobrotvorima i utemljačima. S groblja se otišlo u ovdašnju Sabornu crkvu na blagodarenje. U 11 čas. pre podne starešina župe brat Radovan Dimitrijević otvorio je prigodnim govorom svečanu sednici pregovorivši nekoliko reči o blaženopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju. Potom je program sednice izveden tačno prema izdatom dnevnom redu od strane br. Saveza i izvršena zakletva svih prisutnih članova. Na kraju t. j. po svršetku dnevnog reda izveli su naraštajci Sok. društva Niš uz učešće pevačkog hora »Konstantin vežbu« Iz bratskog zagrljaja« kao i živu sliku s prisutnim članstvom.

Toga dana sprovedena je bila sa uspehom »Milosrdna akcija Sokolskog srca« prodajom »Sokolskih srdača« u korist pomaganja siromašne, bolesne i nezaposlene braće i sestara, a naročito u korist pomaganja siromašne sokolske dece.

U Sokolani, koja je bila dupke puna, pored članstva prisustvovali su i izaslanici crkvenih, vojnih i civilnih vlasti.

Sednicu je zaključio starešina župe u 12 časova.

Župa Novo mesto

NOVO MESTO. — Prvodecemberske proslave. Iz poslanih poročil posnemo, da so vse župne edinice pridržale na sokolski praznik dostojne prvodecemberske proslave po programu Savezne uprave. Udeležba s strani članstva ter sok. mladine je bila pri vseh edinicah polnočetvila.

Posebno lepe proslave so priredile edinice: **Novo mesto, Mokronog in Toplice.** Društvo Novo mesto je poleg doldanske proslave imelo tudi popoldne sokolsko mladinsko akademijo, pri kateri je nastopil s par točkami mladinski pevski zbor: Novomeški Škrjanček pod vodstvom pevovodje br. Šterbenka. Na svečanih sejah so se prodajala tudi »sokolska srca« in tem so tudi naše edinice priložile Socialnemu fondu Viteškega Kralja Mučenika svoj skromen dar.

Župa Osijek

ZUPANJA. — Proslava dana Ujedinjenja. Tiko je ovdašnji Sok. uz suđenje nadleštava, škola i gradanstva

proslavio 16-stu obletnico najsvetljeg dana u historiji našeg naroda, tiko ali i dostojanstveno. Dnečne trobojke naše usvanuše brojne na pô stega. Osvanuše, da uveličaju taj spomen ali da istodobno pokazu znak naše beskonačne žalosti i čemerne tuge, što privup moramo slaviti taj dan bez prvog Sokola, Diva, Stegonoše, Oca, otadžbine naše. Pa opet je dašček Njegove neumre duše tada trepoči nama in oko nas, dašček Njegove ljubavi za vekovite narodne ideale. Njegove vere u njihovu gordu snagu, — Naša su se srca stezala od boli pri čitanju potresne Sokolske poslanice, što ju je s dubokim gamučem čitao brat starešina, ali je opet gorda elementarna snaga strujala žilama našim, kad je živom vatrom, stisnutim pespicom, gromkim glasom i gordim osvedočenjem recitovao — grmio brat Miličić: »O živ je naš Aleksandar!« To se čuvstvo samosvesti, snage i vatre otadžbeničke stupnjevalo i pri uživnoj tečaji i prigodnicu Uzdanicu našoj Kralju Petru II, a živo se očitovalo u predanju, spontano, gromkoj prigodi vernosti Izdanju naše neumelog Kralja.

Župa Sarajevo

BUSOVAČA. — Društveni rad. Sok. društvo sprema pojedine članove četa za poljoprivredni tečaj. Za deset-dnevni tečaj određena je s. Borka Račić. Radi se na osnivanju sok. čitaonice, kako bi rad bio uspešniji.

GORNJA PRAČA. — Proslava Prvog decembra. Sokolska četa u Gornjoj Prači izvela je dan Ujedinjenja kao i proslavu prema dobivenim uputama. O Viteškom Kralju govorila je sestra Jelena Kalinić. Zakletva na vernost Nj. Vel. Kralju Petru II izvršena je na svečan način. Ujedno je održano nekoliko deklamacija, otpevana drž. himna i svi su članovi, na kraju, pevali »Oj Slovenija«. Akademiji je prisustvovalo lep broj Sokola i mještana.

HRASNICA. — Proslava Prvog decembra. U narodnoj osnovnoj školi izvršena je proslava Ujedinjenja i polaganje zaveta vernosti Nj. Vel. Kralju Petru II. Program proslave izveden je točno po dobivenim uputama. Sednicu je otvorio brat starešina M. Dedić, a poslaniku je čitala sestra B. Marić. Zakletvu je izvršio brat Muhamet Ahić zajedno s prisutnima. U programu su bile i nekolike deklamacije. Posle sednice svi su prisutni otišli u džamiju, gde su prisustvovali dobiti.

ILJAŠ - PODLUGOVI. — Proslava Prvog decembra. Sokolska četa u Iljaš-Podlugovima izvela je proslavu Prvog decembra kao i polaganje zaveta vernosti Nj. Vel. Kralju Petru II na dostojašnem način, točno prema dobivenim uputama. Deklamacije su izveli članovi. Poslaniku je čitao brat Burzič, a polaganje zaveta izvršio je s članstvom br. Jukičević. Svečanost je završena s pevanjem »Oj Slovenija«. Posle zaključka sednice, pristupilo se potpisivanju zaveta.

KISELJAK. — Smotra. Smotra svega članstva obavljenja je 1 XII u 7 sati izjutra. Na zboru je brat tajnik prozivao pripadnike društva. Bilo je prisutno 80 članova.

MILJEVINA. — Proslava Prvog decembra. Sokolska četa u Miljevini obavila je proslavu državnog i sok. praznika Ujedinjenja kao i polaganje vernosti Nj. Vel. Kralju Petru II. Program, dekor i raspored izvedeni su točno prema uputama, datim od Saveza. Naročito je imala uticaj na članstvo. Počevanje zaveta izvršeno je u tišini i s največom ozbiljnošću. Sednica je završena s »Oj Slovenija«.

MODRINJE. — Proslava Prvog decembra. Na dan Prvog decembra održana je svečanost povodom dana Ujedinjenja i polaganja vernosti Nj. Vel. Kralju Petru II. Program sednice izveden je točno po dobivenim uputama. Zavet vernosti položili su svi prisutni članovi.

MOKRO. — Proslava Prvog decembra. Sokolska četa u Mokrom održala je sednicu kojoj je prisustvovalo sve članstvo. Program sednice utvrđen je prema uputama br. Saveza. Posle blagodarenja u hramu, braća su u povorci sa zastavom otišla u sokolske prostorije, gde je održana sednica i izvršeno polaganje zaveta vernosti Kralju Petru II. Starešina je otvorio sednicu, komemorišući usponu Kralja Mučenika. Brat J. Čermeđić je izvršio pesmu o smrti Kralja Heroja. Brat M. Bilotijević je pročitao poslaniku Saveza, koja je na prisutne ostavila dubok utisak. Potom brat starešina poziva braću da polože zakletvu vernosti Nj. Vel. Kralju Petru II. Ovo je izvršeno

u svečanoj tišini i najboljem redu. Potom su još deklamovala neka braća. Zatim je brat starešina zaključio sednicu.

PODVITEZ. — Proslava Prvog decembra. Na 1 decembra izvršeno je svečano polaganje zaveta vernosti Nj. Vel. Kralju Petru II kao i proslava drž. i sokolskog praznika, dana Ujedinjenja. Akademiji je prisustvovalo sve članstvo, oko 200 i oko 100 gradana nečlanova. Program akademije je izvršen prema uputama br. Saveza. Brat starešina je govorio o značaju dana, komemorišao usponu na Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja i u znak pješčeta predložio 1 minut šutnje. Posle šutnje svi prisutni kliču triput: Slava Mu! Brat Vuković je recitovao pesmu »Kralju Mučeniku«, a nato je br. starešina pročitao saveznu poslanicu; upozorio je braću na važnost polaganja zaveta Nj. Vel. Kralju Petru II, i pozvao braće da izvrše s njim zajedno polaganje zaveta. Potom je izvršena zakletva. Zatim je otpevana državna himna, Sednica je zaključena govorom br. Kubatlije.

PRAČA i RENOVICA. — Proslava Prvog decembra. Članovi Sok. čete iz Renovice održali su zajedničku sednicu na 1 XII 1934. Na toj tužno-svečanoj sednici, kojoj je prisustvovalo sve članstvo, izvršeno je polaganje zaveta vernosti Nj. V. Kralju Petru II. Program je bio biran i dobro izveden.

Br. starešina je otvorio sednicu, komemorišući Kralja-Mučenika; govorio nato o važnosti Prvoga decembra za Jugoslavene i o teškoj sudbinu, koja nas je zadesila gubitkom Velikog Kralja. Članstvo klič: Slava Viteškom Kralju! — Živeo Kralj Petar III! Potom je brat Žerajić recitovao pesmu »Naš mrtvi Kralj«, a brat Barjakta-rević je govorio o blaženopočivšem Kralju Aleksandru I Ujedinitelju. Br. starešina je govorio, dalje, o stvaranju Jugoslavije u vezi sa smrću Kralja Mučenika, ističući Njegov rad i napore za državno i narodno Ujedinjenje. Članstvo je govorilo, dalje, o stvaranju jugoslavenske poklikom — Slava Kralju Mučeniku! i Živeo Kralj Petar II. Sve članstvo jednoglasno je prihvatišlo poljek. Br. Vuković recitovao je pesmu Kralju Aleksandru I Ujediniteljem i odanost i nepokolebljivu vernost, koju gajimo prema dragom novom Kralju Petru II. Pevački zbor otpevao je nato »Jugoslaviju« od br. Sv. Paščana. Br. A. Kremenić recitovao je pesmu Sl. Živojinovića: »Kralju Mučeniku«. Iza toga prešlo se na polaganje zaveta Kralju Petru II. Starešina spominje važnost toga čina. Da članovi, pogotovo novi, shvate važnost sokol. ideje uopće, a polaganje zaveta napose, održana je prethodno 23. i 29 XI idejna škola. Prosverat br. M. Radić i tajnik br. S. Lancarić održali su spomenutih dana svaki dva predavanja i to prvi: Ideologija Sokolstva i povest Sokolstva, a drugi: Organizacija Sokolstva i važnost potrebe telesnog vežbanja. Predavanja su bila lepo posećena, s interesom slasači i postigla su dobar uspeh.

Iza crkvenog obreda održana je u dvorani hotela »Draga«, urušenoj s velikom slikom Kralja-Mučenika i slikom Mladoga Kralja Petra II, s palma i crnim draperijama, svečana proslava. Proslavu je otvorio starešina br. Rudi Tončić, očarao važnost dana 1 decembra 1918, duboku bol i tugu svih dobrovila Jugoslavena za izgubljenim Kraljem-Ujediniteljem i odanost i nepokolebljivu vernost, koju gajimo prema dragom novom Kralju Petru II. Pevački zbor otpevao je nato »Jugoslaviju« od br. Sv. Paščana. Br. A. Kremenić recitovao je pesmu Sl. Živojinovića: »Kralju Mučeniku«. Iza toga prešlo se na polaganje zaveta Kralju Petru II. Starešina spominje važnost toga čina. Da članovi, pogotovo novi, shvate važnost sokol. ideje uopće, a polaganje zaveta napose, održana je prethodno 23. i 29 XI idejna škola. Prosverat br. M. Radić i tajnik br. S. Lancarić održali su spomenutih dana svaki dva predavanja i to prvi: Ideologija Sokolstva i povest Sokolstva, a drugi: Organizacija Sokolstva i važnost potrebe telesnog vežbanja. Predavanja su bila lepo posećena, s interesom slasači i postigla su dobar uspeh.

Polaganje zaveta na proslavi izvršeno je ozbiljno i dostojanstveno. Iza položenog zaveta otpevana je državna himna. Nato je naraštajac M. Zuvidić s puno čuvtva i topline deklamovao pesmu od S. Miličića: »Kralju Petru II«, izazav opće ganje i suze. Starešina br. Tončić zaključio je proslavu izvršenoj zavetu na Kralju Petru II. Starešina spominje važnost toga čina. Da članovi, pogotovo novi, shvate važnost sokol. ideje i ozbiljnost vremena, što ga proživljujemo, a lepa je pojava, da je na proslavu spontano došlo i doček. Proslavu je završena pevanjem svečenske himne: »Oj Sloveni«, tronutim uslikom: »Slava Velikom Kralju Mučeniku« i oduševljenim klicanjem: »Živeo« Mladome Kralju Petru II.

Ističemo sa zadovoljstvom, da su na proslavu došli svi članovi Sokola, izuzev par njih, koji su otsutni, i time dokazali, da znaju cenniti važnost sokolske ideje i ozbiljnost vremena, što ga proživljujemo, a lepa je pojava, da je na proslavu spontano došlo i doček. M. R.

OMIŠALJ. — Proslava Prvog decembra. Sokolsko društvo Omišalj proslavilo je dan Prvi decembar o. g. na svečan način, dostoјno značenju toga dana i u tuzi za Viteškim Kraljem Aleksandrom I Ujediniteljem.

Br. načelnik i tajnik već je ranje bio razglasio poimenične pozive svim braću u kojima ih je pozvao na svečano zakletvu.

Prema odredenom rasporedu već u 9 sati sva su se braća i sestre sakupili pred sokolom, odakle se na čelu sa zastavom na čelu, odakle smo krenuli u crkvu gde je obavljeno blagodarenje. Posle blagodarenja pošla je povorka glavnim ulicom u Sokolski dom. U domu su bili osim Sokola i učenici narodne škole te gradanstvo.

Svečanost je otvorio starešina govorom posvećenim našem neprežaljenom Kralju. Istakao je Njegov heroizam u ratu te veliki napor za mir. Slikom »Slava Viteškom Kralju«, koji je prihvatišta snažno čitava dvoranu, završio je starešina svoj govor. Posle govora deklamirao je brat prosverat pesmu: »Kralju Mučeniku«. Posle deklamacije starešina je pročitao saveznu poslanicu, koju je publike saslušala stojeći. Nakon toga deklamirala je jedna naraštajka pesmu: »Umro je veliki Kralj«, a iz nje deklamirana je pesma: »Molitva mladeži«, koju je deklamirao jedan dečak iz podmlatka. Tada se prešlo na polaganje sokolskog zaveta, posle čega je otpevana državna himna. Pristupilo se je posle proslavljaju »Sokolskih srca«, koja su upravo razgrabljena. Time se je završila ova naša svečanost.

BAŠKA. — Proslava Prvog decembra. Narodni i sokolski praznik Prvi decembar proslavljen je u Baški u znaku žalosti koju podnosi naš narod u ove dane. Baška je toga dana ostanula okičena zelenilom i državnim zastavama na pola steda. U mnogim izložbama je Kralja Mučenika, zavita u crno, i Mladoga Kralja Petra II.

Sokoli, mnogi u odorama, skupili su se pred Državnom nar. školu, otakuda su krenuli u crkvu, koja je bila puna naroda. Po navršenoj službi Božjoj krenula je povorka u školsku dvoranu gde je održana svečana sednica Sok

sada beleži lepih uspeha, uza sav teror koji se vrši s protivničke »erne« strane).

Time je ova skromna svečanost završena.

VRBNIK. — Proslava Prvog decembra, Blagdan našeg narodnog ujedinjenja proslavljen je ove godine svećano, ali s vidnim znakom boli i tuge za Kraljem Ujediniteljem.

Sokolstvo, kao i svih predstavnici vlasti, te narod prisustvovao je blagodarenju u crkvi. Iza toga okupili su se svih Sokoli u sokolani gde je održana svečana sednica. Prostorija drapirana u crno sa slikom blagopokojnog Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja osvezila nam je netom minule kobne dane, a pogled na sliku Nj. Vel. Kralja Petra II ulio nam nade u bolju budućnost. Sednica se razvijala prema programu. Brat prosverat A. Šverko prikazao je značenje dana, pročitana je poslanica, a brat M. Polonijo recitovao je s puno razumevanja S. Živojnovićevu »Kralju Mučeniku«.

Iza položene zaklette otpevana je himna, a nakon toga brat I. Polonijo recitovao je pesmu »Našem Mladom Kraljevom. — Sa sveslovenskom himnom završena je ova svečana sednica.

Sledećeg dana održana je u 4 sata posle podne akademija naraštaja i dečije. U dupku punoj dvoranji odvijala se i ova svečanost u prizviku tuge i žalosti naše mladeži. Brat A. Šverko održao je kratko predavanje o historijskom značenju dana, a naraštaj i dečija su nakon toga izvodila vežbe i recitovala prigodne pesme. S velikim odusjevljenjem otpevala je naša celokupna mladež sveslavensku himnu i duboko urezala u dušu poslednje reči Velikog Kralja.

Župa Šibenik - Zadar

KNIN. — Proslava Prvog decembra. Na dan narodnog Ujedinjenja u 8 časova sakupilo se pred Sokolskim domom sve članstvo društva s članovima šest najbližih sokolskih četa, koje pripadaju kninskom društvu.

Na letnjem vežbalištu društva u 8.30 formirana je impozantna sokolska povorka, koja je prošla gradom. Celokupno članstvo prisustvovalo je blagodarenju, sve članstvo s predstavnicima vlasti i svih mesnih kulturnih i nacionalnih društava i ustanova zasedlo je mesta u velikoj dvorani doma, gde se je obavila ovogodišnja tužna proslava našeg najvećeg nacionalnog i sokolskog praznika. Izveden je u potpunosti program svečane sednice prema uputama br. Saveza, sem što je u mesto Paščanove »Jugoslavije« muški pevački zbor otpevao »Zagrljeni slogan bratskog« od Bajića.

Pozornica je bila prekrivena crnim draperijama. Pozadina iste bila je očišćena samo slikom blaženopočivog Kralja Ujedinitelja i slikom Nj. Vel. Kralja Petra II. Posle govora starešine društva brata Dure Pokrajca, opširno, ali zanosno i s najvećim odusjevljenjem govorio je o Blaženopočivom Viteškom Kralju prosverat društva br. dr. Mirko Perković, a odmah zatim naraštajac Domogoj Radić, recitovao je pesmu »Mladom Kralju«. I kada su pri njegovim poslednjim rečima zabrujali tri akorda narodne himne, skoro svi prisutni, još pod dojmom govora prosverata i recitacije mladog naraštajaca, počele grčajući brisati suze.

U takovom raspoređenju, sa sve tom usponom na neumrog nam Kralja, s verom u bolju i srećniju budućnost velike i moćne Jugoslavije, polozili zavet vernosti i odanosti Svetom Velikom Oca, našoj uzdanici i pokrovitelju našemu, Nj. Vel. Kralju Petru II Sokoli i Sokolice kninskoga društva.

MURTER. — Proslava Prvog decembra. Najveći državni i nacionalni praznik naše je društvo ove godine proslavilo u znaku duboke žalosti za Viteškim Kraljem Ujediniteljem. Iako je bio radni dan, inak je svaki, pa i najhitniji posao bio napušten, te je svečanosti sudjelovao sav narod. U župnoj crkvi, prepunoj naroda, održano je svečano blagodarenje, komu je prisustvovao naše društvo u punom broju, tako da ovoj narodnoj manifestaciji izostao nije jedan član Sokola. Pošle blagodarenja svrstala se veličanstvena, koja je u groboj tišini, dočestveno krenula u sokolani. U sokolskoj dvorani, naročito udešenoj za ovu svrhu, sakupili su se svi članovi, predstavnici civilnih i vojničkih vlasti, kulturnih i nacionalnih društava i mnogštvo naroda. Dvorana je bila premašena da primi sav taj narod, koji je dosao da uveliča ovu svečanost. U svečanoj tišini sedniciju je otvorio brat starosta Jakov Jelić. U svom letonu i čestvenom govoru, prožetom patriotizmom i dubokim pjetetom prema usponu Viteškog Kralja, certao je u kratkim potezima važnost današnjeg dana. Dirljiv i veličanstven bio je momenat, kada su svi članovi izgovarali gromko i jednodušno reči zaveta. Momenat svečan i veličanstven odavao je iskrenu ljubav, vernost i odanost svom milom Kralju i Jugoslaviji. Ceo program je precizno. Posle podne održana je naraštajska akademija. Akademija od strane državne pevanjem državne himne od strane državne pevačke zbor.

koji je tog dana stupio prvi put pred javnost. O značenju Prvog decembra govorio je brat Vuletin. U svom lepon i dokumentovanom govoru upoznao nas je s važnošću ovog istorijskog dana, setio se njegova tvorca Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, apelujući na sve prisutne na ispunjenje svetog amaneta »Čuvajmo Jugoslaviju« i pozavao sve, da se okupe oko Mladog Kralja Petra II. Na akademiji deklamovane su pesme: »Molitva mladeži«, »Naš mrtvi Kraljevi« i »Na Oplencu«, koje su na sve prisutne ostavile dubok utisak. Pri prikazivanju scenske slike »Pred likom mrtvog Kralja« cela je dvorana glasno jecala. Simboličke vežbe, izvedene od muške i ženske dece, te muškog naraštaja napunile su nadom sve prisutne, videći, zanos, polet, ljubav i volju omladine, naše uzdanice. I naš novi pevački zbor, koji nam se danas po prvi put pokazao zaneo nas je svojim lepim i prečiznim pevanjem.

Akademiju je zaključio brat tajnik Andrija Pleskić zahvalnim govorom.

ROGOZNICA. — Proslava Prvog decembra. Sokolsko društvo Rogoznica proslavilo je po šesnaesti put dan narodnog ujedinjenja i svoj najveći sokolski praznik najsvečanije, ali s boljom u duši koja se jače istakla na ovaj veliki državni praznik zbog bliskih tražiljnih dogadjaja, koji su teško pogodili naš narod. Sokolsko društvo Rogoznica sastalo se sa svojim četama »Sapina Doca« i »Garebijak« u sokolskim prostorijama odakle se je krenulo u župsku crkvu. U 11 sati otvorio je starešina brat Nikola Lušić svečanu sedniciu na kojoj je pročitana poslanica brata E. Gangla. Zatim se prešlo na najdirljiviji momenat: na polaganje zaveta Mladom Kralju Petru II. Uz poslednje zvukove naše himne celokupno članstvo podiglo je svoje čvrste dalmatinske ruke i sa suzom u oku ponavljalo je reči zaveta. Izgledalo je, da ove reči nisu nigde napisane, nego da izravno izlaze iz rasplakane i verne narodne duše i iz narodnog srca prenog ljubavi prema Mladom Kralju. U veće je održana svečana akademija sa slikom »Moj Kralj je mrtav« od S. Parmačevića. Dvorana je bila preplaćena članova Sokolskog društva i ostalih rodoljuba Rogoznice. Nakon ove priredbe meštani su se razišli svojim kućama ponevši u svojim dušama osvećene uspomene i reči zaveta, koje su preko celog dana, a i veće će otzvaničiti, kada je kroz duše i srca celokupnog članstva rogozničkog Sokolskog društva. P. P. O.

ZABLAĆE. — Proslava Prvog decembra. Selo Zablaće obavijeno u crnini proslavilo je Prvi decembar ove godine ispoljivši vidno duboku narodnu žalost zbog nedoknadivog gubitka u svetloj ličnosti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja. Malo i veliko, staro i mlađe našlo se na okupu toga dana — rano izjutra. Obrazovana je ogromna povorka Sokolova, koja je pošla na mesno groblje. Tu su brat starosta Mate Antolos, tajnik Marinko Matura i prosverat Vladimir Colović održali dirljive govore u kojima su opisali život i rad pokonjika — Sokolova, koji su živeli verno i odano služeći Kralja i Jugoslaviju. Narod je govoru saslušao u pobožnoj tišini i molitvi za duše mihli pokonjika. Narod je glasno plakao u času kada je br. starosta polagao vence od belog cveta na humke braće Sokolova. Masa se oprostila od grobova položivši i tu zavet vernosti Mladom Kralju Petru II i Sokolstvu. Iz groblja povorka se uputila u mesnu crkvu na blagodarenje. Po svršenom obredu, narod je ulazio u zgradu u kojoj Sokoli proslavljaju najveći svoj praznik Prvi decembar. Sokoli i narod dupkom su ispunili dvoranu. Na zidovima bili su razapeti kordoni od zelenila i venci od belog cveta, koje su opeli valjani Sokolici-daci mesne škole. Slike Nj. Vel. blaženopočivog Kralja Aleksandra I i Nj. Vel. Kralja Petra II bile su okružene jugoslavenskim trobojkama.

Hor Sokola otpevao je »Sokolski pozdrav«. Zatim br. starosta otvara sednicu. Br. prosverat održao je govor »Nj. Vel. Kralj Aleksandar Tvorac moćne i ujedinjene Jugoslavije — Nj. Vel. Kralj Petar II najsvetiji zalog Kralja Mučenika Jugoslavije. Narod je burno klicao Mladom Kralju i Karadordevom Domu. Blaženopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru I klicali su »Slava« i gromko: »Čuvaćemo Jugoslaviju«. Time je bila otvorena svečana sednica, koja je obuhvatila sve čak dnevno reda — propisane od strane SSKJ. Najsvečaniji bio je momenat kada su Sokoli odlučnijim i gromkim glasovima polagali sveti zavet vernosti i odanosti Nj. Vel. Kralju Petru II. Dvoranom prolamlali se glasovi: Živeo Nj. Vel. Kralj Petar II! Sav narod otpevao je zatim državnu himnu. Milosrdna akcija »Sokolskih srca« uspela je. Uprava je na dan Prvog decembra ugodno iznenadila čitavu selo odenuvši 70 učenika vrlo valjanih Sokolici u sokolske kape. Prvi decembar bio je dan najvećeg sokolskog praznika u Zablaću. Narod toga dana nije radio pa je ogromnim prisustvom svojim uveličao veliki dan, položivši sokolski zavet vernosti Nj. Vel. Kralju Petru II i odavanja dostojne pošte seni blaženopočivog Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.

Župa Tuzla

KOZUHE. — Sokolski rad na sebi. Prosvetni radnici Sokolskih četa Kožuhe, Osječani, Srpski Grapski-Bušetić, Sjenina i Kostajnica na svome prvom sastanku održanom u Kožuhama 2 decembra 1934. god., doneli su jednoglasno rešenje, da svi učitelji i svećenici ovih četa naprave jedan program prosvetnih predavanja, koja bi se imala održavati u svim gore navedenim četama, i to tako, da svaki predavač ima održati predavanje u svakoj četi. Predavanja bi bila propraćena ispitivanjima i konverzacijom. Po obilasku i održanju jednog predavanja nastaviti ponovo, ali s drugom temom predavanja i tako stalno. Na tome prvom sastanku izrađen je odmah program tih predavanja za dva meseca unapred, a koje imaju da izvrše ova braća: iz čete Kožuhe Jovan Gajić, svećenik, Kosta Čičovački, učitelj, Spasoje Tomić, penzioner, iz čete Osječani M. Petrović, svećenik, Karlo Hrabač, učitelj, iz čete Srpski Grapski-Bušetić, Dušan Antić, svećenik, Boško Banjanin, učitelj, Jelena Banjanin, učiteljica, iz čete Sjenina Masnik, učitelj, iz čete Kostajnica Jelka Gavrilović, učiteljica. Prosvetna predavanja učeta su iz sokolske ideologije, gradanskog prava, higijene, moralke, trezvenosti, povesti, zemljopisa, površarstva, voćarstva i pčelarstva. Sav ovaj pothvat ovih sokolskih radnika zasnovan je na vlastitim sredstvima, koji se ima izvršiti bez ikakvih prepreka. Ljubav prema domovini i Sokolstvu pokrenuta je ovaj blagodarni posao i ona je najbolje jamstvo da će ovaj rad biti krunisan uspehom; to potvrđuje i uspeh već nekoliko održanih predavanja, koja su bila odlično posećena. Vredno je napomeniti, da su ova predavanja izazvala veliko zanimanje što dokazuje učestvovanje velikog broja članova u slobodnom raspravljanju.

LUKAVAC. — Rapalski dan. Idejna škola Proslava Prvog decembra. Dana 17 novembra o. g. priredilo je naše društvo u svom Sokolskom domu predavanje o rapalskom ugovoru, koji je održao društveni prosverat br. Miloš Dilišić. Predavanju su se članstvo i naraštaj prisustvovali i nesokoli. Uspeh predavanja bio je zadovoljavajući.

Od 19—26 novembra održana je u društvu četvrtu (druga u o. g.) idejna škola Proslava Prvog decembra. Dana 17 novembra o. g. priredilo je naše društvo u svom Sokolskom domu predavanje o rapalskom ugovoru, koji je održao društveni prosverat br. Miloš Dilišić. Predavanju su se članstvo i naraštaj prisustvovali i nesokoli. Uspeh predavanja bio je zadovoljavajući.

Po završetku škole sastali su se nastavnici i utvrdili, da su slušaći po red redovno pođanjanja škole pokazali veliki interes za sokolski pokret i njegova nastojanja iz čega se može zaključiti, da je uspeh i ove kao i dosadnih škola potpuno zadovoljavajući.

Narodni i sokolski praznik Prvi decembar, dan oslobođenja i ujedinjenja našeg naroda, proslavljen je naše društvo točno prema raspisu bratskog Saveza. Na dan Prvog decembra u 9 časova krenula je ispred doma sokolske povorka na čelu s članskom i naraštajskom zastavom, u ovdašnju rkt. crkvu na bogosluženje. Posle bogosluženja održana je svečana sednica društva, koju je poređ celokupnog članstva, koji je poređ celokupnog članstva prisustvovao i veliki broj gradanstva. U 10 časova društvena sekacija održana je »Sokolski pozdrav« od br. Paščanina, koji su svi prisutni saslušali stojeci. Zatim starešina društva brat Ivo Mervar otvara svečanu sednicu prigodnim govorom o značaju velikog, ali ove godine tužnog sokolskog praznika, praznika ujedinjenja jugoslovenskog naroda, te daje reč članu društva bratu Strahinji Dramušiću, koji recituje pesmu: »Naš mrtvi Kraljevi« od Danika Andelinovića. Posle toga brat starešina čita poslanicu bratskog Saveza, koju prisutni slušaju s najvećom pažnjom. Po završetku čitanja poslanice recituje sestra Katica Papić pesmu: »Svetoj seni Kralju Aleksandru« od dr. St. Zagorčića, a zatim starešina brat Ivo Mervar, pošto je objasnio prisutnoj braći i sestrama važnost ovogodišnjeg sokolskog zaveta, izlazi s upravom društva i društvenim zastavom pred postrojenje članstvo i vrši zakletvu istog, govoreci reč po reč zaveta, što svih glasno ponavljaju. Kada je polaganje zaveta završeno, društvena glazbena sekacija svira državnu himnu, a zatim brat Zdravko Vulić deklamuje pesmu: »Naš mladi Kraljevi« od Vojislava Ilića Mlađeg. Svira se slavenska himna, pevači muški zbor; 11) »Mladome Kraljevom«, deklamira br. J. Videtić; 12) »Oj Sloveni, pevači muški zbor; 13) »Naš Kralj još uvek živi«, deklamira br. Stjepan Zamud; 14) »Sokolska pesma«, pevači muški zbor; 15) Zaključenje sednice.

Osim Sokola napunio je i drugi narod veliku školu, dvoranu i s velikim blagjenopočivšim Kraljem Aleksandrom I Ujediniteljem. Svečanoj sednici prisustvovala je celokupna uprava društva. Sve točke dnevnošta reda sednice izvedene su besprekorno, glatko i dostojanstveno. Pesmu »Sokolski pozdrav« otpevao je improvizirani muški zbor. Zatim je brat tajnik Drago Kršnik deklamirao pesmu »Umro je Veliki Kraljev«. Ova je pesma učinila najdubljut utisak. Brat starešina dr. Milan Perić pročitao je poslanicu, a zatim je jedan naraštajac recitirao pesmu »Mladome Kraljevom«. Pesmu »Jugoslaviju« otpevao je opet pevački zbor, a državnu himnu otsvirao je domaći orkestar. Zatim je sledilo polaganje zaveta. Sednici je u obilnom broju prisustvovao sve članstvo s naraštajem i decom, te mnogi

i matičnog društva Lepoglava, sabralo se pred školom 60 seljaka, osim par starijih i 5—6 dečaka sve sami kršni mladi momeci. Skupština je otvorio domaći učitelj brat Jagić, a zatim je u oduljem govoru izložio osnovna sokolska načela pretsednik ŽPO brat Deđo. Pošto su svi prisutni izjavili ponovo svoju odluku, da postanu članovi Sokolske čete Cvetlin, izabrana bi ova uprava: starešina Izidor Vrbanić, zamenik starešine Antun Gačar, tajnik Herta Reggart, učiteljica, blagajnik Ivan Redujić, načelnik Rudolf Hrenić. Po svršetku izbora proglašio je izaslanik župe sokolsku četu Cvetlin konstituisanom i izjavio, da će predložiti župskoj upravi listu izabrane uprave na potvrdu. Potom je novu četu pozdravio izaslanik matičnog društva Lepoglava, brat Abramčić. Po svršetku skupštine održana bi prva sednica nove uprave, na kojoj je izaslanik župe dao pojedinim članovima uprave upute o prvim radovima. Osnutak Sokolske čete Cvetlin radio je pojav koji dokazuje, da sokolska misao hvata koren i u ovom kutu Hrv. Zagorja, koji se ističe osobitim siromaštvom. Osim dvoje učitelja svi ostali članovi čete bez izuzetka sami su seljaci.

zanimanjem pratilo ceo program. Uspeh je taj, što se posle prirede odmah prijavilo nekoliko članova u sokolsko društvo.

V (peti) prednjački tečaj Sokolske župe Varaždin, održan 4 do 14. novembra o. g. u Čakovcu

GORNJI MIHALJEVAC. — Proslava Prvog decembra. Ovo društvo proslavilo je vrlo lepo, ali u

go građana. Nakon položenja zaveta sednica je zaključena s pevanjem pesme »Oj Slovenija«. Na izlaznim vratima su sokolska deca prodavala »Sokolska srca«, koja su članovi Sokola marljivo kupovali.

Nekoliko dana pre 1 decembra održana je u Sokolani idejna škola s velikim brojem članova. O sokolskoj ideji predavao je brat starešina dr. Milan Perić, o povesti Sokolstva sestra Mila Dunić, o administraciji i organizaciji Sokola Kraljevine Jugoslavije br. dr. Ivo Lasić, te o ciljevima i nutevima Sokolstva brat Mirko Šoštaric.

Zupa Del. Bečkerek

GUDURICA. — Proslava Prvog decembra. Prvi decembar proslavila je Sokolska četa u Gudurici najsvečanije prema izdatim uputstvima.

Odmah posle službe Božje cela je Sokolska četa prisustvovala polaganju zakletve kod Vatrogasnog čete, a zatim smo prešli u salu na svečanu sednicu. Sala je bila dekorisana s crnim drapom, belim cvećem i zelenilom. Svojom dekoracijom ostavljalj je dubok i tužan utisak. Svečanoj sednici prisustvovala je cela četa, predstavnici svih društava, vlasti i masa građanstva iz mesta i okolnih sela. Svečanu sednicu otvorio je tužnički govorom brat starešina, a zatim je hor otpjevao Sokolski pozdrav. Dalje je sednica održana prema izdatim uputstvima.

Posle podne održana je dečja akademija, na kojoj su sem tačaka iz prepodnevnog programa, naraštaj i deca vežbali simboličke vežbe.

Obe svečanosti bili su odlično posećene.

Na dečjoj akademiji prodavana su »sokolska srca«, koja su svu rasprodana, a da je bilo još mogli bi tog dana prodati još nekoliko stotina.

Istog dana u 9 časova priredene su u Markovcu i Velikom Središtu, gde ova četa ima otseke za decu, skraćene svečanosti, tako da je posle njih naše članstvo iz pomenutih sela moglo da stigne na svečanu sednicu i polaganje zaveta. Ovde treba napomenuti visoku svest baš ovog članstva iz pomenutih sela, koji su svu po hladnom vremenu došli peške u Guduricu i doveli su sa sobom veliki broj rodoljubivog građanstva.

TOMAŠEVAC. — Proslava Prvog decembra. Dana Prvog decembra izvršilo je ovo Sokolsko društvo svoje prvo-decembarsko slavlje, koje je nosilo karakter duboke žalosti za izgubljenim Viteškim Kraljem Aleksandrom I Ujediniteljem, a ujedno je izvelo čin izrazite odanosti prema Nj. Vel. Kralju Jugoslavije Petru II, svojim vernim podaničkim zavetom.

Sednica se je vršila po programu bratskog Saveza, s time da je, prilikom izlaska iz crkve ovo članstvo položilo divno izrađeni venac na spomenik palih ratnika. Prilikom polaganja venca održao je dirljiv govor brat J. Butaš, u kojem je ocrtao sve grozote minulog rata, junačko držanje naše vojske, cvet mira, a u najmarkantnijim potezima izneo je život, viteštvu i slavno delo neumrlih naših Kraljeva: Petra I Velikog Oslobođioca i Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.

Zupa Zagreb

BANSKI GRABOVAC. — Proslava Prvog decembra. Sokolska četa u Banskom Grabovcu priredila je proslavu Prvog decembra u prostorijama drž. osnovne škole Baćuga sa svečanom sednicom. Ova sednica bila je u znaku odavanja pošte seni blaženopočivšega Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja i vernosti Kralju Petru II. Običnom programu prisustvovalo je velik broj Sokola, a i drugog naroda. Svi Sokoli položili su zavet Nj. Vel. Kralju Petru II. Pevanjem državne himne i »Oj Slovenija« završena je ova lepa sokolska manifestacija.

DONJI I GORNJI KLASNIĆ. — Proslava Prvog decembra. Sokolske čete Donji i Gornji Klasnić održale su zajedničku svečanu sednicu u sali Drž. nar. škole, Prvog decembra t. g. s ovim dnevnim redom: 1) Sokolski pozdrav — otpelivali su članovi obiju čete. 2) Sednicu je otvorio br. Zlatović, starešina, govorom o značenju Prvog decembra, koji proslavljajuemo u tuzi i žalosti, ali i s nesalomljivom voljom i snagom da čuvamo amanet Viteškog Kralja Ujedinitelja. Br. starešina tumači lepim rečima značenje zaveta. 3) »Umro je Velički Kralj« od V. Ilića — mlad., recitovao je br. Nikola Sarapa.

4) Poslanicu brata E. Gangla pročitao je starešina Zlatović. 5) »Jugoslavija«, recitovao br. Živko Petrović. 6) Brat starešina pozvao je nato braću i sestre da polože zavet, koji je izvršen dostojanstveno i muški. 7) Državna himna, otpelivali članovi obiju čete. 8) Pesma Njeg. Veličanstvu Kralju Petru II, recitovao je naraštajac br. Branko Slijepčević. 9) »Oj Slovenija«, otpelivali članovi obiju čete. 10) Br. starešina zahvalodario je svim gostima i zaključio sednicu.

KRAPINA. — Proslava Prvog decembra obavljena je u našem mestu svečano u znaku opće tuge za nemadžadivim gubitkom Viteškog Kralja Ujedinitelja. Ogromna povorka sveukupnog članstva, kojoj su se priključili i Jadranska straža krenula je pod zaставama od Sokolskog doma u župnu crkvu na blagodarenje. Ovoj društvenoj svečanosti pridružila se je i Sokolska četa Brezovica - Podgaj s punim brojem svojih članova. Posle blagodarenja održala se je u dupkom punoj velikoj dvorani Sokolskog doma Lj. Gaja po određenom programu svečana sednica sa zavetom sveukupnog članstva i društva i prisutne čete. Pesmu o Viteškom Kralju recitovao je vrlo lepo član br. Jos. Bajcer, dok je Pevačka sekcija Sokol. društva otpelvala pod zborovodstvom br. ing. Gaje Milića na opće zadovoljstvo. Himnu, Sokolski pozdrav i jednu duhovnu pesmu, dok je glazba s »Hej Slovenija« završila svečanost. — Socijalna akcija, napose raspačavanje »Sokolskih srdaca«, naišla je na najsimpatičniji prijem, pa članovi još i danas ta srca nose.

Nikolinjska zabava tradicionalno je u Krapini slavljenja baš po Sokolskom društvu. Ove godine je radi: narodne žalosti posve izostala. Ipak je deci priredeno nikolinsko deljenje dora, ali tih i u znaku žalosti. Pojedini naši društveni i okružni načelnici kao trgovac ostavio je posle svoje smrti slatkisi i škol, pribora za sokolsku decu. To je izvršeno na Nikolinje u 16 sati posle podne. O pokojnom odlikom načelniku br. Rajteru, kao uzor Sokolu i uzor — nacionalisti, govorio je deci vodnik dečjih kategorija brat Švajcar, a potom je oko 150 dece nadeljeno sa slatkisima i školskim prizorom.

Radio - aparāt. Već se je davno bavio upravni odbor našeg društva time kako će nabaviti društveni radio-aparāt, koji mu je potreban i radi obaveštavanja i slušanja predavanja. Osobito se opazila njegova potreba prigodom prenosa pogrebnih svečanosti posle smrti Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, kao i radi vežbanja uz glazbu pomoću gramofonskih ploča te kao megafon u ogromnoj dvorani pri-

Gumijasta obutev — prava obutev za dež, blato in sneg

25.- Za dečke Din 29.- Za gospe 39.- Snežke, toplo podložene 29.- Za odrasle Din 79.- Za odrasle Din 99.-

Fiat

likom predavanja. Susretljivošću i požrtvovnošću članova koji su se dragovoljno obvezali doprinosisi mesečne priloge do isplate aparata postiglo je društvo lep aparāt Filipovog tipa, koji od unatrag kratkog vremena stoji na uporabu u društvenim prostorijama siveukupnog članstva. Uz aparāt nabavljenja je doza za vezu s gramofonom kao i mikrofon u kom će slučaju aparāt služiti kao megafon prigodom predavanja u velikoj dvorani ili društvenom dvorištu.

KUTINA. — Proslava Prvog decembra. Kutinsko Sokolsko društvo proslavilo je ove godine naročito svečano naš najveći nacionalni praznik. U crkvama i na proslavi u sokolani bilo je više ljudi nego ikada ranije.

Proslava u sokolani svečano je provedena tačno po propisanom programu našeg Saveza.

Sva su braća i sestre položila i potpisala sokolsku zakletvu našem Kra-

lu. Osećalo se da nad nama u dvojani lebdi Duh Velikog Kralja Aleksandra Mučenika, kome večno zahvalni dugujemo Prvi decembar, — naše Ujedinjenje. Doista iz dubine srca vi nuo nam se poklik; Neka je večna slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju!

NOVA GRADIŠKA. — Proslava Prvog decembra. Na dan Prvog decembra Sokolsko društvo Nova Gradiška uzeo je najjače učešće na blagodarenjima u svim bogomodajama i to s društvenom zastavom, upravom i fanfaronom. Posle bogoslužja otputilo se članstvo pred spomenikom Kralja Petra I Velikog Oslobođioca, gde je održao kratki govor načelnik br. Stevo Milojević i položio na spomenik veliki lovov venac. Soda se pošlo u kino Urania, gde se održala svečana sednica, koju je otvorio starešina br. dr. Jovan Marić pročitavši poslanicu Saveza. Posle položene zakletve došle su na red dekl-

macije (br. Milan Terzin »Kralju Mučeniku« i br. Jovo Bosanac »Mladome Kralju«).

Posle podne istoga dana održana je u sokolani akademija naraštaj i dece. Zenski hor gimnazije otpelao je tužaljku »Tebe već nema Viteški naš Kralju«, br. prof. Emil Ketig održao je predavanje o značenju Prvog decembra, naraštajac br. Milan Brezović Drugomu i jedno sokolsko dete »Pozdrav Sokolima«. Izvedena je lepo i precizno simbolička vežba »Oslobodenje Istre« uz pevanje, pesme »Tamo daleko...« Izvela su je muška i ženska deca pod vodstvom s. načelnice Marice Hajekove. Naraštajac br. Relja Kalember deklamovao je još pesmu »Nasha sokolana«, a skupom vežbom petorice starijeg muškog naraštaja, pod vodstvom br. Adila Muminagića, zaključena je akademija.

Jedna i druga priredba bile su odlično posećene.

Novo!

Novo!

ING. KOSTA PETROVIĆ:

Gradjevine za telesno vežbanje

PRVA KNJIGA:

O telesnom vežbanju i vežbalištim; Posebna vežbališta i posebne vežbaonice

sa 170 slika na 45 tabeli u posebnom svesku

Cena knjige sa 440 stranica velikog formata:

broširana Din 170—, povez. u platno Din 200—

Ova knjiga je prvo delo u jugoslovenskoj literaturi, u kojem su prikazane potrebne gradevine za pojedina posebna vežbališta, i opisane odgovarajuće grane telesnog vežbanja te je usled toga vrlo potrebna svim organizacijama, koje se bave bilo kojom granom telesnog vežbanja, kao i svima onima, koji se bave gradnjom posebnih vežbališta i vežbaonica.

Knjiga se naručuje kod

Jugoslovenske sokolske matice Ljubljana — Narodni dom

koja je izdala ovu knjigu u cilju, da pomogne smisljeno i racionalno podizanje potrebnih gradevin za telesno vežbanje.

Preporučamo veste, koje objavljuju u Sokolskom glasniku!

Vesele božične praznike vsem želi
MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA
Nove vloge, vložene po 1. januarju 1933, izplačuje vedno brez vseh omejitve ter jih obrestuje po 4 do 5%.

323-3

Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabila, letake, lepake za sokolske prireditve Vam izdela Učiteljska tiskarna. Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mladinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvnem tisku. / Lastna tvorница šolskih zvezkov. Knjigoveznica. Oddelek za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA V LJUBLJANI PODRUŽNICA V MARIBORU

Tyrševa ulica št. 44

UČITELJSKA TISKARNA
V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA 6

317-48

KLISEJE
vsi vrt po fotografijah ali risbah izvršuju najboljše
KLISARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVAT

319-40

Oblašujte u Sokolskom glasniku!

